

TEKOÄLYN KÄYTÖN LINJAUKSET LUKIOKOULUTUKSEEN PORVOOSSA

T25.2.2026

Sisällys

Tekoälyn käytön linjaukset varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen Porvoossa	1
1. Yleistä tekoälystä	3
1.1 Määritelmä käsitteelle tekoäly	3
1.2 Lähtökohdat tekoälyn käytölle	3
2. Linjaukset opettajille ja henkilöstölle	4
2.1 Eettisyys, läpinäkyvyys, henkilötietojen suoja, luottamuksellinen tieto ja tekijänoikeudella suojattu materiaali	4
2.2 Hyväksytyt tekoälytyökalut opettajille ja henkilökunnalle	5
2.3 Tekoälyn käyttö oppilaiden arvioinnissa	5
3. Linjaukset opiskelijoille	5
3.1 Hyväksytyt työkalut opiskelijoille	6
3.2 Tekoälyä koskevat tavoitteet.....	6
3.3 Liikennevalomalli opiskelijoille	6
3.4 Vilppi tekoälytyökalujen avulla.....	7
4. Palaute ja jatkuva kehittäminen	7

YLEISTÄ TEKÖÄLYSTÄ

1.1 MÄÄRITELMÄ KÄSITTEELLE TEKÖÄLY

Euroopan unionin tekoälyasetuksessa (EU 2024/1689) tekoälyjärjestelmä määritellään seuraavasti: Tekoälyjärjestelmällä tarkoitetaan konepohjaista järjestelmää, joka on suunniteltu toimimaan käyttöönoton jälkeen vaihtelevilla autonomian tasoilla ja jossa voi ilmetä mukautuvuutta käyttöönoton jälkeen ja joka päättelee vastaanottamastaan syötteestä eksplisiittisiä tai implisiittisiä tavoitteita varten, miten tuottaa tuotoksia, kuten ennusteita, sisältöä, suosituksia tai päätöksiä, jotka voivat vaikuttaa fyysisiin tai virtuaalisiin ympäristöihin. (OPH)

Tekoälypalvelut (esimerkiksi ChatGPT, Microsoft Copilot, Google Gemini, Duck AI, Claude ja Apple Intelligence) ovat tekoälyjärjestelmiä, jotka voivat tuottaa tekstiä, kuvia, ääntä, videota ja monipuolista sisältöä sen datan pohjalta, jolla ne on koulutettu.

Jatkossa käsitteellä tekoäly tarkoitetaan edellä mainittujen kaltaisia generatiivisia tekoälypalveluita.

1.2 LÄHTÖKOHDAT TEKÖÄLYN KÄYTÖLLE

Tekoälyn nopea kehitys ja sen sovellusten yleistyminen vaikuttavat merkittävästi yhteiskuntaan, työelämään ja arjen teknologioihin. Tämä kehitys edellyttää myös opetuksen uudistumista: opettajien ja oppilaiden on tärkeää oppia ymmärtämään tekoälyn toimintaperiaatteita, sen mahdollisuuksia ja rajoituksia. Tekoäly ei ole vain väline, vaan myös oppimisen kohde, jonka vastuullinen ja kriittinen käyttö kuuluu nykyajan kansalaistaitoihin.

Tekoäly muuttaa käsitystä tiedosta ja oppimisesta, mutta ei poista tarvetta oppia lukemista, laskemista tai oppiaineiden ydinsisältöjä. Sen sijaan se tarjoaa uusia tapoja tukea oppimista, yksilöllistää opetusta ja kehittää opiskelijoiden ajattelutaitoja. Tekoälyn avulla voidaan myös tarkastella yhteiskunnallisia ilmiöitä, kuten automaattista päätöksentekoa, tiedon suodattamista ja demokratiaan vaikuttavia teknologioita.

Jotta tekoälyä voidaan käyttää turvallisesti ja pedagogisesti perustellusti, tarvitaan ymmärrystä sen toimintamalleista, vaikutuksista ja eettisistä ulottuvuuksista. Opiskelijoita tulee tukea kehittämään tekoälylukutaitoaan, oppimaan käyttämään tekoälytyökaluja ja arvioimaan niiden tuotoksia kriittisesti. Opettajien rooli on keskeinen: heidän tulee osata ohjata opiskelijoita vastuulliseen käyttöön ja arvioida tekoälyn soveltuvuutta eri oppimistilanteissa.

(OPH:n Velvoitteet ja suositukset -tekstiä mukaillen)

LINJAUKSET OPETTAJILLE JA HENKILÖSTÖLLE

2.1. EETTISYYS, LÄPINÄKYVYYS, HENKILÖTIETOJEN SUOJA, LUOTTAMUKSELLINEN TIETO JA TEKIJÄNOIKEUDELLA SUOJATTU MATERIAALI

Jokainen opettaja vastaa siitä, että tekoälyä käytetään opetuksessa seuraavien lähtökohtien mukaisesti:

- **Eettisyys ja vastuullisuus:** Tekoälytyökaluja tulee käyttää vastuullisesti ja eettisesti. Opettajan on oltava tietoinen siitä, että tekoäly voi tuottaa vinoutuneita tai jopa syrjiviä tuloksia, ja näitä tulee käsitellä opiskelijoiden kanssa. Opettajan tulee myös nostaa esiin ilmastokysymyksiä tekoälyn käytön yhteydessä ja käyttää tekoälyä opetuksessa ekologisesti kestäväällä tavalla. Pyritään välttämään kuvien ja videoiden tarpeetonta tuottamista.
- **Läpinäkyvyys:** Tekoälyn käytön läpinäkyvyys tarkoittaa avoimuutta siitä, *mitä* työkaluja käytetään, *miten* niitä käytetään ja *miksi*. Opiskelijan tulee kertoa selkeästi, onko ja miten tekoäly vaikuttanut heidän työskentelyynsä. Samoin opiskelijat ilmoittavat itse, miten he ovat käyttäneet tekoälyä tehtävissä, joissa se on sallittua.
- **Henkilötietojen suoja:** Henkilötiedoilla tarkoitetaan kaikkia tietoja, jotka liittyvät tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön. Näitä ovat esimerkiksi nimi- ja yhteystiedot, henkilötunnukset sekä opiskeluun liittyvät tiedot. Henkilötietoihin kuuluvat myös opiskelijan kuva ja ääni (esimerkiksi puhe tai laulu), jos ne voidaan yhdistää häneen. Omien ja muiden henkilötietojen suojaamiseksi niitä ei saa syöttää mihinkään tekoälytyökaluun. Opettajan tulee varmistaa, ettei tekoälytyökalu voi yhdistää opiskelijan suoritusta tiettyyn tunnistettavaan henkilöön.
- **Luottamuksellinen tieto:** Opettaja ei saa syöttää tekoälytyökaluun tietoja opiskelijan terveydentilasta, kiusaamistilanteesta, psykologisten arviointien tuloksista tai muista sisäisistä muistiinpanoista. Tekoälyltä ei saa pyytää esimerkiksi oppilashuoltokokouksen muistiinpanojen tai pöytäkirjojen automaattista yhteenvedoa.
- **Tekijänoikeus:** Opettajien ja opiskelijoiden tulee tekoälyä käyttäessään liittää työhön viittaus, jossa kerrotaan, mitä työkalua on käytetty ja miten. Opiskelijoille tulee kertoa, ole sallittua syöttää tekoälytyökaluun tekijänoikeuden alaista materiaalia, esimerkiksi kokonaista novellia tai maksullisen lehden artikkelia, yhteenvedon tai muokkauksen tekemiseksi. Opettajien on hyvä tietää, että oppikirjojen tekstit ovat tekijänoikeuden alaisia. Lyhyet lainaukset tai otteet voivat joskus kuulua sitaattioikeuden piiriin, mutta myös tätä tulisi käyttää harkiten. Sen sijaan voidaan käyttää tekoälyä uuden, samaa aihetta käsittelevän tekstin tuottamiseen.

Tekoälyn tuottama sisältö ei yleensä saa tekijänoikeussuojaa, koska se ei täytä ihmisen luovan työn kriteerejä.

2.2. HYVÄKSYTYT TEKÖÄLYTYÖKALUT OPETTAJILLE JA HENKILÖKUNNALLE

Henkilökunnalle sallitut tekoälytyökalut ovat Porvoon kaupungin hyväksymien yhteistyökumppaneiden tarjoamat tekoälypalvelut. Varmista, että olet kirjautunut sisään edu.porvoo.fi tai porvoo.fi tililläsi etkä omalla yksityisellä tililläsi!

2.3. TEKÖÄLYN KÄYTTÖ OPISKELIJOIDEN ARVIOINNISSA

Opettaja vastaa aina arvioinnista. Summatiivisen arvioinnin tekee aina pelkästään opettaja. Formatiivisen arvioinnin apuvälineenä tekoälyä voidaan käyttää. Opiskelijoille on aina kerrottava etukäteen, miten tekoälyä on arvioinnin apuna käytetty. On muistettava, että opiskelijan nimeä, henkilötietoja tai muita tunnistetietoja ei saa syöttää palveluun.

3. LINJAUKSET OPISKELIJOILLE

Tekoälyn käyttö tarjoaa monia mahdollisuuksia. Opiskelijoita kannustetaan käyttämään tekoälyä tarkoituksenmukaisella tavalla. OPH:n antamien suositusten mukaan tekoälyn käytön tulee olla pedagogisesti perusteltua ja edistää opetussuunnitelman tavoitteita.

Opettaja voi rajoittaa tai kieltää tekoälyn käytön, jos se ei edistä oppimista. Opiskelijan tulee aina noudattaa opettajan ohjeita. Jos tekoälyä on käytetty tehtävässä, opiskelijan tulee kuvata, miten sitä on hyödynnetty. Tekoälyä saa aina käyttää oppimisen tukena, esimerkiksi kokeeseen tai kuulusteluun harjoittelussa, mutta luottamuksellista materiaalia tai sellaista aineistoa, jota ei saa kopioida, ei saa syöttää tekoälytyökaluihin.

Opiskelijan tulee suhtautua kriittisesti tekoälyn antamiin vastauksiin. Tekoäly voi tuottaa virheellistä tietoa ("hallusinoida"). Vastaukset ovat usein hyvin jäsenneltyjä ja viimeistelyjä ja voivat vaikuttaa uskottavilta, vaikka ne olisivat virheellisiä. Tekoälyä tulee pyytää ilmoittamaan lähteensä ja opiskelijan tulee tarkistaa lähteet.

3.1. HYVÄKSYTYT TYÖKALUT OPISKELIJOILLE

Opiskelijoille hyväksytty tekoälytyökalu on Microsoft 365 Copilot. Varmista, että oppilaat ovat kirjautuneina koulun tunnuksilla, eivätkä omilla yksityisillä tileillään!

Opetuksessa käytetään erilaisia sähköisiä oppimateriaaleja eri kustantajilta ja palveluntarjoajilta. Tekoälytyökaluja, jotka sisältyvät tai tulevat sisältymään näihin sähköisiin oppimateriaaleihin, voidaan käyttää oppimateriaalin ohjeiden ja opettajan antamien ohjeiden mukaisesti.

3.2. Tekoälyä koskevat tavoitteet

Porvoon lukiokoulutuksessa tavoitteena on, että opiskelijat:

- Osaavat käyttää tekoälyä tarkoituksenmukaisesti oppimisen ja oman ajattelun kehittymisen tukena.
- Säätelevät tekoälyn käyttöään siten, että tekoälyn käyttö ei korvaa opiskelijan omaa ajattelua.
- Opiskelijat ymmärtävät digitaalisen hyvinvoinnin merkityksen käyttäessään tekoälyä.
- Osaavat arvioida tekoälyn tuottamaa tietoa kriittisesti.
- Viittaavat tekoälyn tuottamaan sisältöön asianmukaisesti.
- Ymmärtävät tekoälyn eettiset, turvallisuuteen ja kestäväyyteen liittyvät näkökulmat.
- Osaavat kommunikoida tekoälyjärjestelmien kanssa ja hallitsevat kehoitteiden laatimisen ja muokkaamisen.

3.3. LIIKENNEVALOMALLI OPISKELIJOILLE

Opetuksessa, erityisesti kun opiskelijoilla annetaan tehtäviä, opettajan tulee kertoa, saako tekoälytyökaluja käyttää ja miten. Opettaja voi hyödyntää liikennevalomallia ja tarvittaessa tarkentaa tehtävän tekoälyn käyttöön liittyviä sääntöjä. Perussääntö on, että opiskelija dokumentoi aina yksityiskohtaisesti, miten tekoälyä on käytetty tehtävässä.

Liikennevalomalli tekoälyn käytöstä koulutehtävissä

PUNAINEN – Tekoäly on kielletty.

Tehtävä tehdään ilman tekoälyä. Opiskelija voi käyttää lähteinä omia muistiinpanoja, oppikirjoja, verkkosivuja ja tehdä hakuja internetissä, mutta Googlen tekoälytiivistelmien tai AI-tilan käyttö ei ole sallittua. Opiskelijan tulee ilmoittaa kaikki käyttämänsä lähteet. Tekoälyn käyttö on kielletty ja katsotaan vilpiksi.

KELTAINEN – Tekoälyä saa käyttää.

Tekoälyä voi käyttää oppimistehtävässä, mutta vain koulun hyväksymiä työkaluja. Jos opiskelija käyttää tekoälyä, se tapahtuu opettajan ohjeiden mukaisesti. Opiskelijan tulee selkeästi kertoa, miten tekoälyä on käytetty, ja suhtautua kriittisesti tekoälyn antamiin vastauksiin. Jos Opiskelija ei ilmoita tekoälyn käytöstä, se katsotaan vilpiksi. Opiskelija voi myös valita olla käyttämättä tekoälyä.

VIHREÄ – Tekoälyä tulee käyttää.

Tekoälyä käytetään tehtävässä, mutta vain koulun hyväksymiä työkaluja. Opiskelija käyttää tekoälyä opettajan ohjeiden mukaisesti ja ilmoittaa selkeästi, miten tekoälyä on käytetty. Opiskelijan tulee suhtautua kriittisesti tekoälyn antamiin vastauksiin. Jos opiskelija ei ilmoita tekoälyn käytöstä, se katsotaan vilpiksi.

3.4. VILPPI TEKÖÄLYTYÖKALUJEN AVULLA

Tekoälyn avulla tuotettua materiaalia ei saa esittää omana työnä. Opiskelijan on aina ilmoitettava selkeästi, miten hän on käyttänyt tekoälyä tehtävän suorittamisessa. Jos opiskelija ei asianmukaisesti kerro tekoälyn käytöstä tai käyttää sitä laajemmin kuin opettaja on sallinut, kyseessä on vilppi. Vain koulun hyväksymien tekoälytyökalujen käyttö on sallittua.

Vilppiä arvioidaan tapauskohtaisesti, kuten plagioinnin yhteydessä, ja sen laajuus vaikuttaa seuraamuksiin.

PALAUTE JA JATKUVA KEHITTÄMINEN

Tekoälytyökalut ja -järjestelmät kehittyvät valtavaa vauhtia. Niiden toimintaa tulisi arvioida jatkuvasti, ja henkilöstöllä tulisi olla mahdollisuus antaa palautetta kokemuksistaan koulutuksen järjestäjälle. Tämä palaute auttaa varmistamaan, että tekoälytyökalut kehittyvät ja paranevat jatkuvasti.

(Faktabaari)

Opettajat voivat antaa palautetta tekoälyn käytöstä opetuksessa Google -ohjesivustolta löytyvän linkin kautta.

[Google -ohjesivusto](#)